

20. søndag efter Trinitatis d. 29. oktober 2017 - reformationsgudstjeneste

Salmer:

108 Lovet være du, Jesu Krist

337 Behold os, Herre, ved dit ord

289 Nu bede vi den Helligånd

487 Nu fryde sig hver kristen mand

336 Vor Gud han er så fast en borg

Lissner: Når du vil

Prædikentekst: Matthæusevangeliet 22,1-14:

Jesus tog til orde og talte igen til dem i lignelser: »Himmeriget ligner en konge, der holdt sin søns bryllup. Han sendte sine tjenere ud for at kalde de indbudte til brylluppet, men de ville ikke komme. Så sendte han nogle andre tjenere ud, der skulle sige til de indbudte: Nu er der dækket op til fest; mine okser og fedekalve er slagtet, og alt er rede. Kom til brylluppet! Men det tog de sig ikke af og gik, én til sin mark, en anden til sin forretning, og andre igen greb hans tjenere og mishandlede dem og slog dem ihjel. Men kongen blev vred og sendte sine hære ud og dræbte disse mordere og brændte deres by. Så sagde han til sine tjenere: Bryllupsfesten er forberedt, men de indbudte var ikke værdige. Gå derfor helt ud, hvor vejene ender, og indbyd, hvem som helst I finder, til brylluppet. Og disse tjenere gik ud på vejene og samlede alle, som de fandt, både onde og gode, og bryllupssalen blev fuld af gæster. Men da kongen kom ind for at hilse på sine gæster, fik han dér øje på en, der ikke havde bryllupsklæder på. Han spurgte ham: Min ven, hvordan er du kommet ind uden bryllupsklæder? Men han tav. Da sagde kongen til sine tjenere: Bind hænder og fødder på ham og kast ham ud i mørket udenfor. Der skal der være gråd og tænderskæren. Thi mange er kaldet, men få er udvalgt.«

I dag handler det om privilegier. Ordet kan være svært at udtale, men det betyder helt kort og godt: En fordel, en rettighed, som andre ikke har. Privilegier er noget, man har, og noget, som man kan

miste. I dag har vi også reformationsgudstjeneste og fejrer, at det på tirsdag er 500 år siden den lutherske reformation begyndte i Tyskland. Så det er oplagt at overveje, hvad privilegiet er ved at være luthersk. Er det en fordel? Er det noget, som virkelig er værd at kæmpe for?

Måske kender I de lutherske solaer. Sola betyder ”kun” eller ”alene”. Luther var en mand, som var god til at formulere sig enkelt og præcist, ja, nærmest sort og hvidt. Derfor har han formuleret sin teologi som Solus Christus, Sola fide, sola gratia, og sola scriptura. Kristus alene, troen alene, nåden alene og skriften, altså Bibelen, alene. Luther sætter på den måde helt klart op, hvad der er vigtigst i kristendommen, hvad der er værd at kæmpe for, hvad der er de kristne privilegier.

Fordi Luther var så optaget af sola scriptura, af skriften alene, vil vi først kigge på søndagens prædiketekst. For også den handler om privilegier.

Jesus fortæller en lignelse. En konge inviterer til bryllup. Sønnen skal giftes. Det er værd at fejre, og der skal være stor fest. Folk er allerede indbudte, de er blevet varslede om, at der kommer fest. De *har* sagt ja. Nu venter de kun på at få besked om, hvornår festen går i gang. Sådan var skikken nemlig på Jesu tid.

Og det sker. Bryllupsdagen oprinder, og de indbudte, som har sagt ja, får besked på, at nu sker det. Nu er det nu. Men de vil ikke komme. Kort og godt. De vil ikke. Kongen sender igen nogle tjenere ud for at sige, at tiden er inde. Nu har de indbudte haft tid til at finde på undskyldninger. Én skal passe sin mark og én anden sin forretning. Nogle griber endda til vold og slår kongens tjenere ihjel. Så bliver kongen til gengæld vred og sender sin hær ud og straffer de voldelige personer for deres respektløse og uacceptable handling. De går fra at være indbudte, specielt udvalgte og privilegerede, til at miste deres status, ja, endda miste deres liv.

I stedet bliver alle mulige andre mennesker inviteret. Både gode og onde får mulighed for at komme med, og festsalen bliver fyldt.

Lignelsen er den tredje lignelse i træk, som Jesus fortæller, om at miste sine privilegier. De tre lignelser er alle rettet mod jøderne, Guds udvalgte folk. Guds privilegerede mennesker. Jøderne var udvalgte af Gud. De havde nogle særrettigheder og fordele, som andre folk ikke havde. Gud havde en særlig vilje med dem. Gud talte direkte til dem. Gud gav dem ikke kun regler for, hvordan de

skulle tro og hvordan deres åndelige liv skulle reguleres. Nej, han gav dem også en helt bunke regler for, hvordan samfundet skulle indrettes.

Men det er som om, at jøderne ikke værdsætter deres forhold til Gud. De værdsætter ikke de profeter, han sender til dem. De retter sig ikke efter dem. Og helt galt bliver det, da den største profet, Guds egen søn, kommer. Hovedparten af det jødiske folk forkaster også ham. De tager ikke imod ham. De tænker, at de ved bedre selv. De behøver ikke Guds søn til at vejlede sig. De er blevet så kloge og velstuderede udi loven, at de ikke ser, hvor stor en gave det er, at Guds egen søn kommer til dem.

Så Gud beslutter sig derfor for at straffe dem, at fratage dem deres privilegier og give dem til andre. Give dem til os. Vi har derfor nu alle mulighed for at blive en del af Guds folk, uanset vores etnicitet.

Gud giver os rettigheder og gaver. Nu er vi de privilegerede. Hvad er vores privilegier?

Det første er vores skabthed. At Gud har skabt os i sit billede. Vi ligner Gud. Der er en dyb og guddommelig intention bag vores menneskelighed, bag vores kroppe, bag vores sind, bag vores evne til at tænke og reflektere og skabe. Vi minder om ham på mange måder. Hver eneste af os er uendeligt meget værd. Det stammer dybest set fra vores skabthed, og at vi ligner Gud.

Det andet privilegium er, at vi er inviterede til den evige fest hos Gud. Det er gratis. Sola gratia. Kun af nåde. Det er af nåde. Det er ikke noget, vi kan gøre os fortjent til. Men kun noget vi kan modtage. Martin Luther skrev på sit dødsleje, ”Vi er tiggere, det er vist og sandt.” Det er den lutherske teologi i al sin enkelthed. Vi modtager alt af Gud. Skabelsen. Frelsen. Det nye liv som kristne. Det evige liv hos Gud. Alt gives os, for Kristus kommer til os. Vi kan ikke gøre os fortjent til noget som helst.

Det er stadig noget, vi har brug for at høre. For vi taler ofte om, at vi skal yde, før vi kan nyde. Måske – ubevidst - bliver det nogle gange forvrænget til, at vi skal yde, før vi kan få nåde. Men nej. Stort nej, siger Luther. Vi får nåde, så vi kan yde og nyde. Vi får skænket alt, vi kan nyde alle Guds gode gaver. Skaberværket, fællesskabet, kærlighed, håb og tro. Fordi det alt sammen er os givet, er vi sat fri til at yde vores bedste. For andre mennesker. For Gud. Elske næsten og derved ære Gud. Så vi skal ikke yde, før vi kan nyde eller få nåde. Vi får nåde, så vi kan nyde og yde.

Nåden er en gave. At blive frelst og komme til den evige fest hos Gud er en gave. Et privilegium. Og vi er alle inviterede dertil.

I en prædiken over denne tekst siger Luther:

”En hjertelig tillid til ham skal vokse og tiltage hos dig, da han ved dåben har kaldet og udvalgt dig til sit fællesskab. Han har af usigelig kærlighed taget sig af din sag, befriet dig fra syndens, dødens og Helvedes magt, og for dig vovet liv, blod og alt det, han havde.... Ligesom en brud med hjertelig tillid stoler på sin brudgom og anser brudgommens hjerte for sit eget hjerte, på samme måde skal du også for hele hjertets skyld stole på Kristi kærlighed og ikke tvivle på, at han tænker på samme måde om dig som om sit eget hjerte.”

Kristus tænker højt om os. Han elsker os lige så højt som sit eget hjerte. Nåden findes kun pga. Kristus, pga. hans fødsel, liv, lidelse, død og opstandelse. Uden Kristus, ingen nåde. Så hvis vi vil holde fast i nåden, at vi er elskede først og frelses helt ufortjent, så er det virkelig vigtigt med Kristus. Kun ham, ingen anden, har skaffet os den ufortjente nåde. Kristus alene.

Dermed har vi fået nævnt tre af de fire solaer. Skriften, nåden og Kristus. Hvad med den sidste, troen alene?

Troen alene er også under pres i dag. Tro bliver mistænkeliggjort. Det er godt at tro, men helst ikke alt for meget. Helst ikke alt for fast og fundamentalistisk. Nej, det er meget bedre med tvivl. Stort set alle, som træder frem i det offentlige og taler om, at de tror, taler også om, at de tvivler. Og mange nye salmer taler dybt og sandt om menneskets grundvilkår, men har også tendenser til at fokusere mere på tvivl end på tro.

Er troen værd at kæmpe for? Eller skal vi helt overgive os til tvivlen?

Som det ofte er, så er fokuset på tvivl en overfokusering. Det er vigtigt at tale åbent om, at vi alle kan tvivle. ”Ja, vi tro, men tvivl sig klæber, som en øgle til vor tro.”, som vi synger i en salme. Ofte følges de ad.

Måske er det også en reaktion på Luther. Luther var sjældent i tvivl. Han så verden sort og hvidt. Der var Gud og Djævelen. Der var tro og vantro. Alt, som ikke kom fra Gud, kom fra Djævelen. Er du ikke med mig, er du imod mig. Sådanne tendenser kan vi finde hos Luther. Mange vil kalde ham lidt for fast og fundamentalistisk i hans opfattelse af verden.

Men vi møder også en anden side af troen hos Luther. Troen som det mystiske. Troen som foreningen med Kristus. Troen som hjertets smykke. Troen som en klædning.

Og på den måde er vi fremme ved den sidste del af Jesu lignelse. Nye folk er blevet inviterede til festen i stedet for dem, som ikke ville. Festsalen bliver alligevel fyldt. Kongen går rundt og hilser på gæsterne, og han ser der en, som ikke har festklæder på. Han udspørger manden om hvorfor, han ikke har festklæder på, men får intet svar. Så han bliver smidt ud fra festen til mørket udenfor.

Hvad er det for noget? En mand, som lige har fået et privilegium, en fordel frem for dem, som oprindeligt havde den, han mister den nu næsten med det samme.

Luther siger om troen i hans udlægning af Jesu lignelse:

Af dette er det let at forstå, hvad det vil sige, at denne er uden bryllupsklæder, nemlig uden det smykke, hvormed vi behager Gud. Dette smykke er troen på Kristus. Uden dette har han heller ingen gode gerninger, men bliver i sine gamle lasede klæder, i vantro, sikkerhed, ubodfærdighed, uden erkendelse af sin elendighed, uden at trøste sig ved Kristi nåde, uden at søge andet i evangeliet end sine kødelige lyster. For disse bryllupsklæder er det nye lys, som virker i hjertet ved denne brudgoms store nåde, så hjertet hænger helt ved Kristus. Hjertet bliver da så overstrømmet af hans trøst og den glæde, at det med lyst og kærlighed gør det, som behager ham, som en brud mod sin brudgom.

Af nåde tændes der i dåben et troens lys i vores hjerte. Det lys smykker vores hjerte. Det lyser vores indre op. Det søger konstant at forvandle vores liv. Det søger at trøste os ved Guds kærlighed.

Det lyder ikke så fast og fundamentalistisk i mine ører. Her er en tro, som er en forvandlende kraft i vores liv. Et lys, som spreder sig i os og i verden og bliver til gavn for andre mennesker. Får os til at leve et liv, som behager Kristus.

Fordi det hele gives os af Gud, af nåde, så gives frelsen os også af nåde, gratis. Men Luther har et godt blik for, at der nødvendigvis også følger gode gerninger med. Det er bryllupsklæderne et billede på. Et liv i tro med gode gerninger. En virksom tro. Uden den tro, så kastes vi ligesom manden uden bryllupsklæder udenfor i mørket og mister alle vores privilegier. Derfor er det vigtigt at holde fast i troen. Troen på Kristus. Kun den tro kan give os adgang til den evige fest hos Gud.

Kristus giver os det hele. Det er op til os, om vi på den måde vil leve vores liv til gavn for andre mennesker og allerede på jord begynde med at sprede den glæde og det lys, som skal være fuldkommen i det evige liv hos Gud for den, som tror.

Det liv ligger foran os. Troens mulighed ligger foran os. Der er ingen tvang. Det er en gave. Men hvilken en. Et liv, som gives os ganske gratis, som gavner andre mennesker, og som giver evigt liv hos Gud.

Det er værd at holde fast i. Det er værd at fejre. Glædelig reformation!